

[Redacted]

Deres referanse:

[Redacted]

Dato:

07.02.2018

Rune Olsø, [Redacted] – vedtak om henleggelse

1. Innledning

Jeg viser til tidligere korrespondanse i saken, senest brev 20. desember 2017 fra din forsvarer, advokat Sigurd Holter Torp.

Det underrettes herved om at den strafferettslige forfølgningen mot deg innstilles etter straffeprosessloven § 72, idet forholdet [Redacted] henlegges etter bevisets stilling.

I det følgende gis en begrunnelse for avgjørelsen: I punkt 2 redegjøres det kort for bakgrunnen for etterforskningen og enkelte sentrale opplysninger i saken, punkt 3 inneholder en vurdering av påtalespørsmålet og i punkt 4 gis informasjon om klagerett.

2. Etterforskningen

Etterforskning i saken ble iverksatt 30. mars 2017. Bakgrunnen var opplysninger om at Olsø, som da var representant for Arbeiderpartiet i Trondheim kommune, hadde mottatt betaling fra private utbyggere for å påvirke politiske og administrative beslutninger i kommunen. Opplysningene gav grunnlag for mistanke om at påvirkning hadde funnet sted, uten at det hadde vært full åpenhet om Olsøs rolle. ØKOKRIM fant rimelig grunn til å undersøke om det forelå et straffbart forhold.

I første omgang var formålet med etterforskningen å klarlegge om straffeloven 2005 § 389 om påvirkningshandel var overtrådt. Senere har etterforskningen også vært innrettet mot å avklare mulig straffansvar etter korrupsjonsbestemmelsene.

Jeg finner ikke grunn til å gi noen detaljert fremstilling av saken, slik den fremstår etter etterforskningen, men vil i det følgende gjengi enkelte helt sentrale faktiske opplysninger.

Postadresse
Postboks 8193 Dep
NO-0034 OSLO

Besøksadresse
C.J. Hambros plass 2 C
NO-0164 OSLO

Telefon/Telefaks
(+47) 23 29 10 00
(+47) 23 29 10 01

Org.nr.: 874 761 532
post.okokrim@politiet.no
www.okokrim.no

Ved siden av sitt politiske verv i Arbeiderpartiet (Ap) i Trondheim kommune, jobbet Olsø med rådgivning, blant annet innen eiendomsutvikling, på vegne av Staur Holding AS (heretter "Staur").

I mars/april 2015 ble det fremforhandlet en avtale mellom Staur og Kystad Vestre AS/PH Utvikling AS om *bistand i reguleringsarbeid* (heretter "Kystad-avtalen"). Etter avtalen var det en forutsetning at tjenestene fra Staur skulle leveres av Olsø personlig. For tjenestene skulle Staur motta til sammen kr. 6 millioner. Betaling skulle skje i fire deler, hvorav kr 1 mill. skulle betales innen 30 dager etter avtaleinngåelse; ytterligere kr 1 mill. ville forfalle til betaling etter følgende klausul:

"Andre del av vederlaget, NOK 1.000.000, (en million norske kroner) betales til Staur innen 30 dager fra det tidspunkt Kommuneplanmelding om byutvikling "Grønn-strek" har gått til høring med merknad eller vedtatt forslag om uttak av Kystad-området fra vernet område, eller at Kystad er tatt ut av vernet område ved behandling etter høring. I begge tilfeller må Eiendommen være tatt ut på en slik måte at «Grønn-strek» ikke er til hinder for videre regulering av Eiendommen til boligformål."

Denne "milepælsbestemmelsen" må ses i sammenheng med at rådmannen i Trondheim kommune i mars 2015 foreslo å legge et nærmere bestemt område, herunder det som er omtalt som Kystad-området, inn under såkalt "Grønn strek". Dette ville gi det aktuelle området en særlig vernestatus, hvilket blant annet ville kunne utgjøre et hinder for boligbygging mv.

I Ap var det en oppfatning om at rådmannens forslag gikk for langt. Blant annet mente flere representanter at enkelte "inneklemtede områder", herunder Kystad-området, ikke burde omfattes av "Grønn strek". I forbindelse med at rådmannens forslag skulle sendes på høring, ble det i Ap jobbet med å utarbeide en merknad til forslaget.

Et utkast til merknad ble sendt fra kommunalråd (Ap) Sissel Trønsdal til Aps representanter i Bygningsrådet i Trondheim kommune, dvs. Rita Ottervik, Geir Waage og Eirik Schrøder, ved e-post 7. april 2015, kl. 14.54:

"Forslag til merknad:

Formannskapet mener en Grønn Strek må baseres på langsiktighet og forutsigbarhet både mht byutvikling og landbruk.

Det er viktig at man får en grønn strek som kan holde over tid, og som sikrer sammenhengende landbruksareal med god jordkvalitet. Dermed er det også nødvendig at endel enkeltområder tas ut av planen før endelig vedtak.

Skal vi gjøre den så generell nå – og komme tilbake til mer spesifikt på senere tidspunkt?"

Waage videresendte e-posten samme ettermiddag til Olsø, som da befant seg i London.

Kl. 21.48 (norsk tid) sendte Olsø et svar til Waage, med følgende forslag til endringer i merknaden (understreket her):

"Merknadsstillerne mener en Grønn Strek må baseres på langsiktighet og forutsigbarhet både mht byutvikling og landbruk.

Det er viktig at man får en grønn strek som kan holde over tid, og som sikrer sammenhengende landbruksareal med god jordkvalitet. Merknadsstillerne mener det derfor er nødvendig at endel enkeltområder tas ut av planen før endelig vedtak.

Spesifikt vil merknadsstillerne foreslå å ta ut Kystad, Presthus, Rotvoll, XXX. Merknadsstillerne vil påpeke at dette betyr at områdene ikke skal ha varig vern på en måte som stenger alle muligheter for fremtidig utvikling. Merknadsstillerne vil komme tilbake til de øvrige områdene foreslått i planen ved endelig behandling.

I en SMS til Waage kl. 21.49 (norsk tid) skrev Olsø:

"PS: Sett inn på XXX det du mener er nødvendig."

En ny SMS ble sendt fra Olsø til Waage kl. 21.58 (norsk tid):

"Selvsagt veldig viktig at det blir flertallsmerknad med Høyre".

Enda en SMS ble sendt til Waage kl. 21.59 (norsk tid), der Olsø spurte: "Fikk du det?", hvorpå Waage kl. 22.02 svarte:

"Jepp. La inn noen flere områder. Må i så fall skje ved at Høyre støtter den, ikke gjennom felles merknad. Høyre har sendt inn en merknad som er en stemmeforklaring på at de vil sende hele greia tilbake til rådmannen."

Olsø svarte så: "Okay. Får du Sissel til å prate med Høyre nå i kveld/veidig tidlig i morra?", hvoretter Waage kl. 22.04 skrev: "Jepp. Prøver å få tak i henne nå."

Kl. 23.00 sendte Waage følgende svar på e-posten han samme ettermiddag hadde mottatt fra Sissel Trønsdal (Svaret går til Trønsdal, med kopi til Schrøder og Ottervik.):

"Foreslår det som der i uthevet under.

Det er helt koko at områder som Presthus (hvor vi skal bygge skole), NTNUs areal ovenfor Angelltrøa (som er skviset mellom to veier og som kan trengs for å finansiere ny campus), siste rest av Rotvoll (som er vernet av Riksantikvaren som kulturlandskap) og ridesenteret på Kystad (som ser seg om etter annen lokalisering så vidt jeg vet) skal gis varig vern. Særlig på Presthus møter vi oss sjøl fullstendig i døra hvis vi sier at ei tomt vi vil bruke til skole skal vernes til evlg tid...

Merknadsstillerne mener en Grønn Strek må baseres på langsiktighet og forutsigbarhet både mht byutvikling og landbruk.

Det er viktig at man får en grønn strek som kan holde over tid, og som sikrer sammenhengende landbruksareal med god jordkvalitet. Merknadsstillerne mener det derfor vil være nødvendig at enkeltområder som ikke utgjør en del av et større sammenhengende område tas ut av planen før endelig vedtak.

Eksempler på slike områder er Kystad, Presthus, Rotvoll, NTNUs areal m/m gamle og nye Jonsvannsveg og restareal vest for Granås gård. Merknadsstillerne vil

påpeke at dette betyr at områdene ikke skal ha varig vern på en måte som stenger alle muligheter for fremtidig utvikling. Merknadsstillerne vil komme tilbake til de øvrige områdene foreslått i planen ved endelig behandling."

Påfølgende dag, den 8. april 2015, ble rådmannens forslag behandlet i Bygningsrådet i Trondheim kommune. I møtet ble det fra Ap fremmet merknad i tråd med forslaget fra Waage. Det ble så fattet vedtak om å sende rådmannens forslag på høring, der den samme merknaden var inntatt som flertallsmerknad på vegne av Ap og H.

Samme dag sendte Olsø en e-post til utbyggerne ved Roger og Terje Eriksen, der han blant annet skriver: "Grønn strek ble som ventet sendt på høring i dag. Vi fikk følgende flertallsmerknad fra Ap som Høyre sluttet seg til, som følger saken videre: [deretter siteres merknaden]". Olsø avslutter e-posten slik:

"Dermed kan vi gå videre med regulering nå.

1-0 til oss!"

Som følge av Bygningsrådets vedtak, var vilkårene etter "milepælsbestemmelsen" i avtalen mellom Staur og utbyggerne oppfylt, og den 30. april 2015 ble det på vegne av Staur/Olsø fremsatt krav om betaling av første og andre del av det avtalte vederlaget. Mellom Staur og Olsø var det inngått avtale om at kr 400 000 (eks. mva.) av delbetaling nr. 2 skulle tilfalle Olsøs selskap, Rokap AS.

3. Påtalespørsmålet

Etter straffelovens bestemmelser om korrupsjon og påvirkningshandel, er det et vilkår for straff at gjerningspersonen har krevd, mottatt eller akseptert tilbud om en "utilbørlig" fordel. Vurderingen her tar utgangspunkt i spørsmålet om hvorvidt dette vilkåret er oppfylt. For at fordelene skal anses utilbørlig, kreves etter begge bestemmelser "klart klanderverdig forhold", jf. nærmere Ot.prp. nr. 78 (2002–2003) s. 55 flg. og s. 60.

Både Staur og Olsø personlig hadde umiddelbar økonomisk interesse i utfallet av Bygningsrådets vedtak, herunder særlig utformingen av merknaden til rådmannens forslag.

I lys av dette er det sentrale for utilbørlighetsspørsmålet i saken her, etter min mening, om Olsø har utvist tilstrekkelig grad av åpenhet overfor relevante personer i partigruppen, dels med hensyn til sine særinteresser i "Grønn strek"-saken, dels med hensyn til at han selv kom med innspill til "Grønn strek"-merknaden. Det vil i denne sammenheng også kunne ha betydning om lovens habilitetsregler og interne retningslinjer er fulgt.

Om hvilke krav som stilles til åpenhet, viser jeg til Ot.prp. nr. 78 (2002–2003) s. 60, der følgende uttales om utilbørlighetskriteriet i § 276 c om påvirkningshandel:

"Dersom påvirkningsagenten ikke opplyser at han opptrer på oppdrag fra en annen, og heller ikke har grunn til å tro at den som søkes påvirket er blitt kjent med dette på annen måte, må hovedregelen være at forholdet er å anse som utilbørlig. [...]

På den annen side kan det normalt ikke kreves at påvirkningsagenten opplyser hvem som har gitt ham oppdraget, eller hvor stort vederlag han mottar."

Uttalelsen antas relevant også for utilbørighetsvurderingen etter korrupsjonsbestemmelsen.

Det er så vidt jeg kan se ingen holdepunkter for at Olsø, på tidspunktet da innspillene til "Grønn strek"-merknaden ble gitt, hadde informert sine partikolleger eller kommunen om hvilke interesser han og Staur hadde, *spesifikt knyttet til Kystad-området*. Dette har heller ikke blitt hevdet av Olsø selv.

Etter mitt syn må det imidlertid legges til grunn at relevante personer i partiet, herunder Ottervik, Schrøder og Waage, var innforstått med at Olsø hadde private interesser i tilknytning til "Grønn strek". Olsøs habilitet hadde tidligere blitt vurdert på grunn av hans interesser knyttet til Kastbrekka-området, som også var berørt av "Grønn strek".

(og erklærte seg inhabil) **

I en e-post 3. mai 2015 tok Olsø opp spørsmål om egen habilitet fordi han var involvert i "utvikling ifht flere områder som er aktuelle i saken her og saker i grønn strek". Flere vitner har forklart at omtrent det samme hadde blitt formidlet muntlig til medlemmer av partigruppen på et tidligere tidspunkt.* Blant annet har Ottervik forklart at opplysningene i e-posten 3. mai i det vesentlige var kjent for henne fra tidligere. Det var altså kjent for flere i partiet - også før møtet i Bygningsrådet 8. april 2015 - at Olsø hadde interesser i "Grønn strek-saken" som sådan.

**(i mars 2015)*

*** Telføyd
9/2-18
H.D.*

I lys av forarbeidsuttalelsene som er gjengitt over, kan det forhold at Olsø ikke gav nærmere opplysninger om sine interesser *spesifikt knyttet til Kystad-området*, ikke isolert sett sies å være klart klanderverdig.

Det må legges til grunn at Ottervik, Trønsdal og Schrøder på det aktuelle tidspunktet, dvs. forut for møtet i Bygningsrådet 8. april, var ukjent med at Olsø hadde gitt innspill til merknadsteksten. Det foreligger imidlertid ikke bevis for at Olsø bevisst søkte å holde dette skjult for dem. Direkte har Olsø kommunisert med Waage, som valgte å videresende tekstinnspillene som sine egne, til tross for kunnskapen han hadde om Olsøs interesser i "grønn strek". Det kan ikke utelukkes at det var Osløs forutsetning at Waage ville videreformidle til partigruppen hvor innspillene stammet fra. Noen avtale eller forståelse mellom Oslø og Waage om at resten av partigruppen skulle holdes uvitende om kommunikasjonen dem imellom, kan ikke bevises.

Olsø sendte tekstinnspillene til Waage til tross for sine særinteresser knyttet til Kystad-området. Dette reiser spørsmål om handlemåten var i strid med lovens habilitetsregler eller interne retningslinjer.

Så vidt jeg har kunnet bringe på det rene, kommer ikke forvaltningslovens regler om habilitet til anvendelse for så vidt gjelder den interne saksforberedelsen i partigruppene. Lovens habilitetsregler er dermed ikke overtrådt.

Både Arbeiderpartiet og Trondheim kommune har interne retningslinjer, som også regulerer spørsmål om habilitet for politiske representanter, jf. særlig de dagjeldende Retningslinjer for Arbeiderpartiets kommunepartier § 7 punkt 9 og Trondheim kommunes etiske retningslinjer punkt 4 a. Etter min mening er det ikke opplagt at retningslinjene, i tilfeller hvor det foreligger inhabilitet, utelukker deltakelse i den *interne saksforberedelsen* blant kollegaene i partigruppen. På denne bakgrunn avstår jeg fra å konkludere med at det - ved den kontakt som fant sted mellom Olsø og Waage - foreligger brudd på interne retningslinjer.

Påtalemyndighetens oppgave er utelukkende å ta stilling til om Olsø har passert grensen for det straffbare.

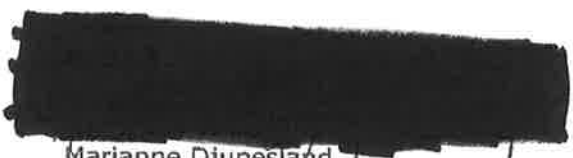
Straffebudene om påvirkningshandel og korrupsjon krever at det må foreligge et klart klanderverdig forhold ("utilbørlig" fordel). Jeg mener på bakgrunn av ovennevnte at det ikke foreligger tilstrekkelig bevis for at Olsø har krevd, mottatt eller akseptert tilbud om en slik "utilbørlig" fordel. Jeg finner da ikke grunn til å gå nærmere inn på om øvrige vilkår for straff er til stede, etter de aktuelle bestemmelsene. Forholdet blir å henlegge etter bevisets stilling.

4. Klagerett

Vedtaket kan påklages til riksadvokaten, jf. straffeprosessloven § 59 a.

Fristen for å klage er tre uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket kom frem til klageren.

Klagen bør fremsettes overfor ØKOKRIM.

Marianne Djupesland
førstestatsadvokat

Kopi: Forsvarer, advokat Sigurd Holter Torp